

ความสัมพันธ์ระหว่างการทำหน้าที่ของครอบครัวกับคุณภาพชีวิตคนพิการ

อโนชา ทศนารนชัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว

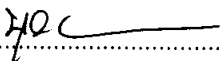
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

เมษายน 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ อโนชา ทศนาชนชัย ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว ของ
มหาวิทยาลัยบูรพาได้

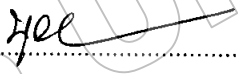
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

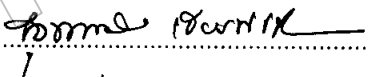

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร. นุจรี ไชยมงคล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทราวดี เชียรพิเชฐ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(ดร. วัฒนา บรรเท็งสุข)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. นุจรี ไชยมงคล)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทราวดี เชียรพิเชฐ)

.....กรรมการ
(ดร. ประชา อินัง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 28 เดือน เมษายน พ.ศ. 2551

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษาจาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2550

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล ประจักษ์การที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทราวดี เขียวพิเชฐ กรรมการที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนเป็นกำลังใจและเอื้ออาทรต่อผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าความรู้ และประสบการณ์ในการทำวิทยานิพนธ์นี้เป็นอย่างมาก ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ สาธารณสุขอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ และหัวหน้าสถานีอนามัย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการทุกแห่ง ที่ช่วยในการให้ข้อมูลในด้านต่าง ๆ และให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งโรงพยาบาลวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ที่ให้ความอนุเคราะห์ ในเก็บข้อมูลเพื่อทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่เป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ กราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอน รวมทั้งมหาวิทยาลัยบูรพาที่ได้สนับสนุนให้ทุนในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และทุก ๆ คนที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัย ทำให้การทำวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี

อโนชา ทศนารนชัย

48921574: สาขาวิชา: การพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว; พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว)
 คำสำคัญ: การทำหน้าที่ของครอบครัว/ คุณภาพชีวิต/ คนพิการ

อโนชา ทศนาชนชัย: ความสัมพันธ์ระหว่างการทำหน้าที่ของครอบครัวกับคุณภาพชีวิต
 ของคนพิการ (RELATIONSHIPS BETWEEN FAMILY FUNCTIONINGS AND QUALITY OF
 LIFE OF DISABILITIES) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: นุจรี ไชยมงคล, Ph.D., สุนทราวดี
 เขียวพิเชฐ, Ph.D. 100 หน้า. ปี พ.ศ. 2551.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการทำหน้าที่ของครอบครัว คุณภาพชีวิตคนพิการ
 และความสัมพันธ์ระหว่างการทำหน้าที่ของครอบครัวและคุณภาพชีวิตคนพิการ กลุ่มตัวอย่างเป็น
 คนพิการที่จัดขึ้นทะเบียนคนพิการประเภทพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหวที่ไม่มีความพิการ
 ซ้ำซ้อนอื่น และมีระยะเวลาความพิการไม่เกิน 10 ปี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 61 ราย มีอายุเฉลี่ย 46.16
 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศชายและสถานภาพสมรสคู่ อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
 ระหว่างวันที่ 1 กันยายนถึง 31 ตุลาคม พ.ศ. 2550 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามการทำ
 หน้าที่ของครอบครัวและคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก (ฉบับย่อ) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้
 ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติ
 สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยการทำหน้าที่ของครอบครัวโดยรวมเท่ากับ
 104.59 (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 14.33, พิสัย = 70-128) และคะแนนคุณภาพชีวิตโดยรวมของกลุ่ม
 ตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 77.97, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 12.51) การทำหน้าที่ของ
 ครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับคุณภาพชีวิต ($r = .53, p < .001$) และเมื่อ
 พิจารณาการทำหน้าที่ของครอบครัวเป็นรายด้าน พบว่าด้านการแก้ไขปัญหา ด้านการตอบสนอง
 ทางอารมณ์ ด้านบทบาท และด้านการทำหน้าที่ทั่วไป มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางทางบวก
 กับคุณภาพชีวิต ($r = .57, p < .001, r = .52, p < .001, r = .50, p < .001$, และ $r = .48, p < .001$ ตามลำดับ)
 การทำหน้าที่ครอบครัวด้านการสื่อสารมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำทางบวกกับคุณภาพชีวิต ($r = .27,$
 $p < .05$) ส่วนการทำหน้าที่ครอบครัวด้านความผูกพันทางอารมณ์และด้านการควบคุมพฤติกรรมไม่
 มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าคนพิการที่อยู่ในครอบครัวที่มีการ
 ทำหน้าที่ที่เหมาะสมก็จะมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับที่ดีด้วย ดังนั้นการจัดกิจกรรมส่งเสริมการทำ
 หน้าที่ของครอบครัวคนพิการ จะส่งผลให้คนพิการนั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดีและเหมาะสมมากขึ้นได้

48921574: MAJOR: FAMILY NURSING PRACTITIONER;
M.N.S. (FAMILY NURSING PRACTITIONER)

KEYWORDS: FAMILY FUNCTIONINGS/ QUALITY OF LIFE/ DISABILITIES

ANOCHA TASSANATANACHAI: RELATIONSHIPS BETWEEN FAMILY
FUNCTIONINGS AND QUALITY OF LIFE OF DISABILITIES. ADVISORY COMMITTEE:
NUJJAREE CHAIMONGKOL, Ph.D., SUNTHARAWADEE THEINPICHEE, Ph.D. 100 P.
2008.

The purposes of this descriptive and correlational research were to examine the family functioning, quality of life of disabilities and determine relationships between family functionings and quality of life of disabilities. The samples consisted of 61 physical disabilities without other multiple handicaps who registered for disability license. They had been disabled for 10 year or less and lived in urban area of Samut Prakarn province during 1 August 2007 to 31 October 2007. They were 46.16 years old on average and most of them were male and married. Data were collected by using 2 scales of the Chulalongkorn Family Functioning Inventory and the WHO Quality of Life – Brief Thai. Data analyses included frequencies, percents, means, standard deviations and Pearson correlation.

The results showed that mean total score of family functioning of the samples was 104.59 (SD=14.33, range=70-128) and mean score of quality of life was at moderate level of 77.97 (SD=12.51). Family functioning was positively correlated with quality of life moderately ($r = .53, p < .001$). When each domain of family functionings was considered, there were moderately positive relationships between problem solving, emotional responses, role, general duty and the quality of life ($r = .57, p < .001, r = .52, p < .001, r = .50, p < .001, \text{ and } r = .48, p < .001$, respectively). There was a weakly positive correlation between communication and quality of life ($r = .27, p < .05$). However, there was no significant relationship between emotional cohesion, behavioral control and quality of life. These findings revealed that disabilities who lived in a family with more appropriate functions would have better quality of life. Intervention that aimed to promote family functionings could enhance and strengthen overall quality of life of the disabilities.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดการทำหน้าที่ของครอบครัว.....	7
ความหมายของการทำหน้าที่ของครอบครัว.....	7
ทฤษฎีการทำหน้าที่ของครอบครัว.....	9
การประเมินการทำหน้าที่ของครอบครัว.....	18
คุณภาพชีวิต.....	21
ความหมายของคุณภาพชีวิต.....	21
การประเมินคุณภาพชีวิต.....	23
แนวคิดเกี่ยวกับผู้พิการ.....	26
ความหมายและประเภทของคนพิการ.....	26
การทำหน้าที่ของครอบครัวและคุณภาพชีวิตคนพิการ.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่ของครอบครัวและคุณภาพชีวิตผู้พิการ.....	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	39
วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	39
การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา.....	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	41
การประเมินคุณภาพของเครื่องมือ.....	44
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง.....	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและครอบครัว.....	47
ตอนที่ 2 คะแนนการทำหน้าที่ของครอบครัว และคะแนนคุณภาพชีวิต.....	49
ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการทำหน้าที่ของครอบครัวกับคุณภาพชีวิต.....	51
5 สรุปและอภิปรายผล.....	54
สรุปผลการวิจัย.....	54
อภิปรายผลการวิจัย.....	56
ข้อเสนอแนะ.....	58
บรรณานุกรม.....	60
ภาคผนวก.....	69
ภาคผนวก ก.....	70
ภาคผนวก ข.....	77
ภาคผนวก ค.....	90
ภาคผนวก ง.....	93
ภาคผนวก จ.....	98
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	100

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและครอบครัว (N = 61).....	48
2 คะแนนการทำหน้าที่ของครอบครัว (N=61).....	50
3 คุณภาพชีวิต (N=61).....	51
4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) ระหว่าง การทำหน้าที่ของครอบครัวแยกตามรายด้านกับคุณภาพชีวิต (N=61 คน).....	52
5 ทดสอบความสัมพันธ์ (Pearson Correlation Coefficient) ของคุณภาพชีวิตผู้พิการ และข้อมูลทั่วไป (N=61 คน).....	53

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 กรอบแนวคิดการวิจัย..... 5

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University